

DESCARTES · SESSIÓ 25

Idees: adventícies, factícies i innates

REFERÈNCIES DE LA SESSIÓ

Pàgines de teoria de la sessió: pp. 61-67 del Dossier Resum.

Font primària utilitzada: p. 66 del Dossier Resum.

Correspondència: DE CONNEXIÓ / INDIRECTA - el Dossier Resum no conté una font primària exacta per a tot el contingut de la sessió.

Els fragments seleccionats no exposen literalment la classificació adventícies/factícies/innates; s'utilitza el passatge més proper sobre l'origen de les idees sensibles.

FONT PRIMÀRIA

René Descartes, Meditacions metafísiques Fragment 1 · Dossier Resum, p. 66 (numeració interna) [3] [Anàlisi de si puc demostrar l'existència de les coses materials a partir de les idees que rebo a través dels sentits] Ara bé, a més d'aquesta naturalesa corpòria que és l'objecte de la geometria, m'he acostumat a imaginar moltes altres coses, a saber, els colors, els sons, els gustos, el dolor, i altres per l'estil, tot i que d'una manera menys distinta. I com que percebo molt millor aquestes coses pels sentits, les quals sembla que hagin estat portades fins a la imaginació per mitjà dels sentits i de la memòria, crec que, per examinar-les més còmodament, em caldrà examinar també què és sentir, per poder veure així Si d'aquestes idees que rebo a l'esperit mitjançant aquesta manera de pensar que anomeno sentir en puc extreure alguna prova certa de l'existència de les coses corpòries. I primerament recordaré a la meua memòria quines són les coses que abans pensava que eren certes, com ara les rebudes pels sentits, i en quins fonaments es basava la meua creença. Més tard, examinaré les raons que m'han obligat, després, a posar-les en dubte. I, finalment, consideraré què he de creure ara. En primer lloc, doncs, jo sentia que tenia cap, mans, peus i tota la resta de membres dels quals es compon aquest cos que considero una part de mi mateix o, possiblement, fins i tot el tot. A més, sentia que aquest cos estava col·locat entre molts d'altres, dels quals era capaç de rebre moltes comoditats i incomoditats, i notava aquestes comoditats per una certa sensació de plaer o de voluptuositat i les incomoditats per una sensació de dolor. I a més d'aquest plaer i aquest dolor, sentia també en mi la gana, la set i altres apetències semblants, així com certes inclinacions corporals cap a l'alegria, la tristesa, la còlera, i altres passions semblants. I fora de mi, a més de l'extensió, les figures i els moviments dels cossos, notava duresa, calor i tota la resta de qualitats que recauen en el tacte. A més, percebia llum, colors, gustos i Sons, la varietat dels quals em donava l'oportunitat de distingir entre si el cel, la terra, el mar i, en general, tots els altres cossos. I, certament, considerant les idees de totes aquestes qualitats que es presentaven al meu pensament, que pròpiament eren les úniques que sentia de manera immediata, no era desenraonat creure que sentia coses completament diferents del meu pensament, a Saber, els cossos d'on provenien aquestes idees. Perquè experimentava que se'm presentaven sense el meu consentiment, de manera que no podia sentir cap objecte, encara que volgués, si no es trobava present a l'òrgan d'algun dels meus sentits, i, Si s'hi trobava, tampoc no podia, en cap cas, no sentir-lo. I com que les idees que rebia pels sentits eren molt més vives, òbvies i fins i tot, a la seva manera, distintes que les idees que pogués fingir jo mateix en meditar o les que podia trobar impreses a la memòria, em semblava que no podien provenir de l'esperit, de manera que calia que fossin causades per altres coses. I com que no tenia cap més coneixement d'aquestes coses que el coneixement que em proporcionaven les mateixes idees, l'esperit només podia pensar que eren semblants a les idees que causaven. I

com que també recordava que m'havia servit dels sentits abans que de la raó i reconeixia que les idees que em formava per mi mateix no eren tan òbvies com les que rebia mitjançant els sentits i, fins i tot, que sovint aquelles eren compostes de parts d'aquestes, em convenia fàcilment que al meu esperit no hi havia cap idea que abans no hagués passat pels sentits. Tampoc no creia, sense raó, que aquest cos (el qual, per algun dret especial, anomenava meu) em pertanyia més pròpiament i estrictament que cap altre. Perquè efectivament mai me'n podia Separar com de la resta de cossos: sentia en ell i per ell totes les meves apetències i aficions, i, finalment, era a les seves parts —i no pas a les parts dels altres cossos que hi estaven separats— on notava

les sensacions de plaer i dolor. Però quan examinava per què d'una sensació de dolor en surt una tristesa a l'esperit i per què de la sensació de plaer en neix l'alegria, o bé per què aquesta sensació a l'estómac que anomeno fam ens fa tenir ganes de menjar i la sequedat a la gola ens fa tenir ganes de beure, i així tota la resta de coses, només m'ho podia explicar dient-me que així m'ho havia ensenyat la naturalesa: perquè, certament, no hi ha cap afinitat ni relació (almenys, que jo pugui comprendre) entre aquesta sensació de l'estómac i el desig de menjar, i tampoc no n'hi ha cap entre la sensació de la cosa que causa el dolor i el pensament de tristesa que origina aquest pensament. I, de la mateixa manera, em semblava que havia après de la naturalesa totes les altres coses que jutjava tocant als objectes dels meus sentits, perquè observava que els judicis que acostumava a fer sobre aquests objectes es formaven en mi abans que tingués temps de valorar i considerar les raons que em podien incitar a fer-los.

GUIA DE LECTURA DE LA SESSIÓ

1. Identifica el problema filosòfic concret que planteja el fragment.
2. Formula la tesi o idea central amb les teves paraules.
3. Explica els conceptes del fragment que coincideixen amb el contingut de la sessió.
4. Relaciona el fragment amb el conjunt de la filosofia de l'autor sense limitar-te a resumir-lo.